

mig, og jeg er ganske sikker paa, at de allerfleste af de Herrer ere enige med mig i deres Hjerter —, at under Arbejdet for at føre Loven om Jord til Landarbejdere eller Loven om Husmandsbrug, som den nu hedder, igennem har der ved Forhandlingen her i Salen saavel som i Udvalget forskellige Gange gjort sig to Hovedsynspunkter gældende. Det ene Hovedsynspunkt var Arbejdsgiversynspunktet. Det kom maaske allerstærkest til Orde første Gang, men de Herrer ville vide, hvorledes vi Gang paa Gang, ikke blot første Gang, men ogsaa ved Lovens Revision i 1904 saavel som i Fjor, have kæmpet os skridtvis frem til den Affattelse af Loven, vi nu have, og forbedret den gentagne Gange. Arbejdsgiverstandpunktet — jeg bruger det Udtryk med velbe raad Hu — er Gang paa Gang trængt stærkere tilbage, medens Arbejderstandpunktet har sejret. For det sidste Standpunkt galdt det første Gang som fremdeles om, at disse Husmandsbrug i saa høj Grad, som der var Udsigt dertil eller kunde skabes Udsigt dertil ved Lovbestemmelser, bleve gjorte selvstændige. Jeg understreger med Glæde, at dette Standpunkt er stadig gaaet frem, og naar jeg i saa høj Grad tog Hensyn til den Henstilling, der skete til mig den Gang fra de samvirkende danske Husmandsforeninger, var det ogsaa, fordi jeg ønskede i højere Maade, end det hidtil var sket, at give sagkyndige, dygtige Folk den Stilling, her er Tale om. Jeg tror, Husmændene kunne staa Maal med de Folk, de erstattede. Det er min Opfattelse, indtil andet bliver bevist, saa i den Henseende kan jeg ikke have noget at bebrejde mig. — Ja, den højtærede Konseilspræsident tvivler (*Konseilspræsidenten*): Nej, jeg har ikke sagt et Ord; jeg er dybt rørt over den Tale. Ja, det glæder mig; jeg kan røre den højtærede Konseilspræsident; men jeg vil dog haabe, han kan bevare sit gode Humør, og at Rørelsen ikke bliver for stærk. Ja, jeg er ganske enig med den højtærede Konseilspræsident i, at dette er det rigtige Standpunkt; det er der ikke Tvivl om for mig, og i alt, hvad der foreligger, er der slet intet, som afkræfter min Opfattelse og viser, at Husmændene skulde være mindre dygtige. Jeg tror, og det tør jeg ogsaa godt sige her i denne Sal, at Landarbejderne, naar de skulle handle om Husmandsbrug, med større Tillid henvende sig til en ligestillet, en Husmand, end de f. Eks. gaa til en Sagfører. (*Alfred Christensen*: Hvad behager?) Ja, selv om det er en radikal

Sagfører, tror jeg alligevel, Husmændene med større Tillid ville henvende sig til en af deres ligestillede, og det kan ogsaa være, at Husmanden, naar man har en Sagfører til Kommissionens Formand, siger: For saa vidt du skal gøre dig Haab om at faa et Husmandsbrug, er det vistnok bedst, du lader vedkommende Herredsfuldmægtig eller Sagfører faa Fortjenesten. Jeg synes ikke om dette Forhold, ligesom jeg heller ikke synes om det Forhold, at det er de store Arbejdsgivere, der skulle sidde som Kommissionernes Formænd. De have deres Interesser liggende i en noget anden Retning end Husmændene overhovedet, og derfor har jeg bestræbt mig for at imødekomme Husmændenes Opfattelse paa dette Punkt. Skulde noget være beklageligt, saa skulde kun det være det, at det ikke i den korte Tid, der var tilmaalt os, lykkedes os i større Maal at imødekomme Husmændene paa det Punkt. Jeg troede for øvrigt, at det var en Opfattelse, der deltes her i det høje Ting. Jeg har maaske været noget naiv paa dette Punkt, men i alt Fald, efter hvad jeg har set, og efter hvad der har foreligget for mig, er den Opfattelse, jeg har gjort gældende her, ogsaa den, der er gængs over det ganske Land. I de forskellige Amter er der næsten udelukkende — i hvert Fald er det meddelt mig saaledes — valgt Husmænd til Medlemmer af Amtskommissionerne baade fra den ene og den anden Side af Amtsraadet. Det er vist ret almindeligt, at der fra Amtsraadene er valgt Husmænd til Medlemmer af Amtskommissionerne, i alt Fald er det Tilfældet i Hovedparten af Amterne, efter hvad der er mig meddelt. Jeg troede derfor at være i fuld Overensstemmelse, tør jeg sige, med den offentlige Mening om, at der her var et Felt, hvor vi kunde skaffe bedre Kaar for Husmændene, saa deres Kræfter kunde komme til Anvendelse og røre sig paa rette Maade. Det tror jeg indtil videre, og den ærede Ordførers (P. T. Nielsen) Udtalelser give mig heller ikke Anledning til at forandre denne Tro. Jeg erkender, at han talte i en behersket Form, og at de Udtalelser, han kom med, ikke vare synderlig udfordrende. Men jeg tror, som sagt, at jeg har hele den offentlige Mening paa dette Omraade paa min Side, saa længe der ikke foreligger Oplysninger om, at det har været uheldige Valg, der ere foretagne. Det vilde jo ikke være utænkeligt, at det for en eller anden Mands Vedkommende kunde vise sig, at han var mindre dygtig, selv om jeg for